

**Київський національний торговельно-економічний
університет
Кафедра світової економіки**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
міжнародної торгівлі та права
(протокол № __ від _____ 20__ р.)
Декан _____ П.М. Пальчук

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання випускних кваліфікаційних робіт
(проектів)**

освітній ступінь	«магістр»
галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
спеціалізація	«Міжнародний бізнес»

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: Г.В. Дугінець, д-р екон. наук, доцент,
Н.Г. Калюжна, д-р екон. наук, доцент,
В.Г. Лежетьокова, канд. екон. наук, доцент,

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової економіки 13 січня 2020 року, протокол № 6

Навчально-методичне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання випускних кваліфікаційних робіт (проектів)**

освітній ступінь	«магістр»
галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
спеціалізація	«Міжнародний бізнес»

Автори: ДУГІНЕЦЬ ГАННА ВОЛОДИМИРІВНА
КАЛЮЖНА НАТАЛІЯ ГЕННАДІЇВНА
ЛЕЖЕПЬОКОВА ВІКТОРІЯ ГЕННАДІЇВНА

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні положення	5
2. Рекомендації щодо вибору теми випускної кваліфікаційної роботи	8
3. Основні етапи написання випускної кваліфікаційної роботи	10
4. Основні вимоги до змісту, структури та обсягу випускної кваліфікаційної роботи.	11
5. Основні вимоги до оформлення випускної кваліфікаційної роботи	25
6. Організація захисту випускної кваліфікаційної роботи.....	30
7. Рекомендована тематика випускних кваліфікаційних робіт.....	36
Додатки	43

ВСТУП

Методичні рекомендації розроблено на підставі Закону України «Про освіту», «Про вищу освіту», інструкцій МОН України, стандартів вищої освіти КНТЕУ з усіх спеціальностей / спеціалізацій освітньо-професійних програм підготовки бакалавра / магістра, «Положення про організацію освітнього процесу студентів», «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію з атестації у КНТЕУ», «Положення про випускну кваліфікаційну роботу (проект)» та накопиченого у КНТЕУ досвіду написання студентами випускних кваліфікаційних робіт.

Магістр – ступінь вищої освіти, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного написання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Випускна кваліфікаційна робота студента передбачена навчальним планом і завершує його підготовку в університеті.

Випускна кваліфікаційна робота – кваліфікаційне самостійне дослідження, що виконує студент на завершальному етапі навчання в КНТЕУ. Мета дослідження полягає у забезпеченні об'єктивного контролю ступеня сформованості умінь та знань розв'язувати типові завдання діяльності, які зазначені в освітніх програмах підготовки магістра, невід'ємною складовою яких є наукове дослідження.

Випускна кваліфікаційна робота виконується відповідно до вимог щодо напрямів наукових досліджень і має засвідчити рівень професійної підготовки випускника, виявити його спеціальну та загальнонаукову підготовку, вміння застосовувати здобуті в університеті знання для розв'язання науково-практичних завдань, здатність до проведення досліджень, систематизації та свідомого засвоєння знань, наявність у її автора навичок наукової роботи.

Обов'язковою складовою написання випускної кваліфікаційної роботи є підготовка за результатами досліджень наукової статті та публікація її у Збірнику наукових статей студентів.

Методичні рекомендації призначені для надання допомоги студентам у виконанні випускної кваліфікаційної роботи. Вони містять основні вимоги до змісту та оформлення випускної кваліфікаційної роботи, організації її написання, порядку захисту та оцінювання.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Випускна кваліфікаційна робота є кінцевим результатом самостійної індивідуальної науково-дослідницької діяльності студента, комплексним науковим дослідженням, підсумком вивчення ним дисциплін, передбачених навчальними планами підготовки та проходження практики.

Випускна кваліфікаційна робота є самостійним, оригінальним та завершеним науковим дослідженням у певній галузі, має внутрішню єдність, сукупність результатів, висновків, рекомендацій, що пропонуються для публічного захисту і свідчать про можливість магістранта розв'язувати проблемні інноваційні професійні та наукові завдання.

Випускна кваліфікаційна робота є випусковою кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої Екзаменаційна комісія (ЕК) вирішує питання про присвоєння її автору ступеня магістра і видачу диплома.

Змістом випускної кваліфікаційної роботи є результати теоретичних та експериментальних досліджень з актуальних проблем міжнародних економічних відносин та підприємницької діяльності.

Об'єктом дослідження є міжнародна підприємницька діяльність.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти здійснення міжнародної діяльності суб'єктом господарювання відповідно до обраної теми випускної кваліфікаційної роботи.

Метою написання випускної кваліфікаційної роботи є:

- систематизація, закріплення й поглиблення (розвиток) теоретичних і практичних знань за спеціалізацією та їх застосування при вирішенні актуальних інноваційних науково-дослідних завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи та оволодіння сучасним методичним апаратом і технологіями економічних досліджень при вирішенні наукових проблем та питань;
- з'ясування ступеня засвоєння загальнотеоретичних і спеціальних дисциплін й підготовленості студента до самостійної управлінської, консалтингової та педагогічної діяльності.

Методи дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження формують фундаментальні праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених з досліджуваної проблематики. У процесі вирішення поставлених завдань можуть бути застосовані методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, методи системного узагальнення та порівняння, статистичні методи, інституціональний метод, методи економічного моделювання та прогнозування, метод експертних оцінок та ін. Інформаційною базою дослідження можуть слугувати нормативно-правові та статистичні матеріали Кабінету Міністрів України, Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Державної служби статистики, Держзовнішінформу, Державної фіскальної

служби України, Національного банку України, СОТ, ЮНКТАД, Світового Банку та ін.

Наукова новизна одержаних результатів випускної кваліфікаційної роботи полягатиме у поглибленні існуючих теоретико-методичних основ та розробленні практичних підходів щодо удосконалення міжнародної підприємницької діяльності об'єкта дослідження. У методичному плані зміст випускної кваліфікаційної роботи базується на компетентностях студентів, сформованих в процесі теоретичного навчання, виконання ними науково-дослідної роботи, а також проходження виробничої (переддипломної) практики.

Випускна кваліфікаційна робота виконується на основі поглибленого вивчення і творчого критичного осмислення сучасної фахово орієнтованої вітчизняної та зарубіжної літератури, чинного законодавства України з питань міжнародних економічних відносин, управління міжнародною економічною діяльністю, міжнародного економічного співробітництва, передового вітчизняного та зарубіжного досвіду розв'язання обраної проблеми, а також результатів проведених студентом власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених професійних завдань у сфері управління міжнародною економічною діяльністю. Основне завдання її автора – продемонструвати здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій (відповідно до восьмого рівня Національної рамки кваліфікацій) з використанням сучасного економіко-математичного інструментарію, статистичних методів аналізу та обробки даних.

Випускна кваліфікаційна робота не може мати копільтивний характер, за змістом та планом повторювати напрацювання з наукового напрямку, в тому числі керівника роботи.

Випускна кваліфікаційна робота є найважливішим підсумком випускної кваліфікаційної підготовки, у зв'язку з чим зміст роботи і рівень її захисту враховуються як один з основних критеріїв при оцінюванні якості реалізації відповідної освітньо-професійної програми. За відомості, викладені в роботі, порядок використання фактичного матеріалу та іншої інформації під час її написання, за обґрунтованість й достовірність висновків і положень відповідає як студент, так і науковий керівник. Не допускається запозичення (плагіат) матеріалу без посилання у випускній кваліфікаційній роботі на автора та джерело інформації відповідно до затвердженого в КНТЕУ Плану заходів щодо виявлення та запобігання академічного плагіату, в якому чітко визначено його критерії оцінювання. З політикою академічної доброчесності КНТЕУ можна ознайомитись за посиланням:

<https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/bf27ad9293fa2bb6f9b2c3031d4b6e4a.pdf>

Випускна кваліфікаційна робота має бути написана державною мовою. Написання випускної кваліфікаційної роботи іншою, ніж державна,

мовою можливе за поданням факультету та погодженням ректора. Студенти, які навчаються за англomовними магістерськими програмами, виконують випускну кваліфікаційну роботу англійською мовою.

Важливим є дотримання основних вимог щодо наукового рівня випускної кваліфікаційної роботи, її змісту, структури, форми викладення матеріалу, а також оформлення.

Вимоги до випускної кваліфікаційної роботи полягають у:

- глибокому та цілісному осмисленні професійної проблеми;
- комплексному оволодінні матеріалом і методами самостійного дослідження, послідовному його викладенні;
- практичному застосуванні теоретичних знань для вирішення конкретних завдань щодо визначення закономірностей функціонування і розвитку системи глобальних світогосподарських зв'язків, вдосконалення інструментарію регулювання зовнішньоекономічним сектором національної економіки, управління міжнародним бізнесом підприємств та організацій.

У процесі написання випускної кваліфікаційної роботи студент, відповідно до кваліфікаційних вимог, повинен виявити:

- знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання міжнародного бізнесу, розробки і реалізації стратегії й тактики управління міжнародною економічною діяльністю;
- уміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до цілей дослідження;
- вміння визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі;
- вміння формулювати наукові висновки і конкретні пропозиції щодо вдосконалення управління реальним досліджуваним об'єктом.

Основні наукові результати випускної кваліфікаційної роботи освітнього ступеня магістра обов'язково повинні бути опубліковані в Збірнику наукових статей студентів КНТЕУ, що відображено у календарному графіку підготовки випускних кваліфікаційних робіт (дод. К). За рішенням завідувача випускової кафедри рукописи статей, що мають високий рівень наукової новизни теоретичного і практичного спрямування з проблем міжнародного бізнесу можуть бути подані на розгляд редколегії наукового журналу «Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право».

Випускна кваліфікаційна робота повинна мати логічний, доказовий, аргументований характер і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений всебічний аналіз досліджуваної проблеми;
- містити результати самостійних досліджень та розрахунки, виконані із застосуванням інформаційних технологій;

- містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення діяльності на досліджуваному об'єкті;
- бути належним чином оформленою;
- мати всі необхідні супровідні документи;
- бути виконаною і поданою на кафедрі в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Випускна кваліфікаційна робота, що не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, що не містить матеріалів конкретного дослідження теми відповідно до обраного напрямку на матеріалах регуляторних органів України або даних реального підприємства, обґрунтованих пропозицій, а також не має відзиву з об'єкта дослідження та зовнішніх рецензій – до захисту не допускається.

2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИБОРУ ТЕМИ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Випускна кваліфікаційна робота здобувача освітнього ступеня магістра виконується з метою підтвердження рівня професійної та наукової підготовки випускника другого рівня вищої освіти. Основне завдання її автора – продемонструвати здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій (відповідно до восьмого рівня Національної рамки кваліфікацій) з використанням сучасного економіко-математичного інструментарію, статистичних методів аналізу та обробки даних.

Випускна кваліфікаційна робота виконується під керівництвом провідного викладача кафедри чи стороннього фахівця, залученого для керівництва такими роботами, який має вчене звання професора або доцента, науковий ступінь доктора або кандидата наук та проводив наукові дослідження відповідного напрямку. Науковий керівник здійснює індивідуальне консультування студента, допомагає скласти план випускної кваліфікаційної роботи, контролює дотримання графіка написання, рецензує всі частини роботи і завершений рукопис, готує студента до публічного захисту результатів дослідження.

Визначення тем і керівників випускних кваліфікаційних робіт, які мають виконуватися студентами, відбувається, як правило, за принципом наступництва наукового керівництва студентською науковою роботою на попередніх курсах навчання, а також з урахуванням наукових інтересів, виявлених студентом у цей період.

Темою випускної кваліфікаційної роботи (предметом дослідження) може бути одна з актуальних проблем міжнародного бізнесу, яка недостатньо теоретично та методично розроблена або потребує новітніх

теоретичних та методичних підходів, викликає зацікавленість практиків або є перспективною для впровадження з метою підвищення ефективності міжнародної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання.

Рекомендована тематика випускних кваліфікаційних робіт розробляється кафедрою світової економіки згідно з вимогами варіативної компоненти кваліфікаційної характеристики фахівців з конкретної спеціалізації або програми підготовки відповідно до затверджених програм вивчених навчальних дисциплін. Тематика періодично переглядається і поновлюється з урахуванням наукових інтересів кафедри та розвитку економічної науки і практики.

Тематика розроблена за такими напрямками:

1. Вітчизняні підприємства в системі міжнародного бізнесу.
2. Тенденції та проблеми розвитку міжнародного бізнесу.
3. Стратегічне управління підприємств-суб'єктів міжнародного бізнесу.
4. Проблеми інтеграції України в систему міжнародних бізнес-відносин.
5. Проблеми та перспективи розвитку міжнародних економічних відносин та місце України в цих процесах.

Студент може самостійно обрати тему випускної кваліфікаційної роботи згідно з тематикою, яку затвердила кафедра. Крім того, випускні кваліфікаційні роботи можуть виконуватися за тематикою, яку замовляють державні установи, підприємства та організації.

Закріплення теми випускної кваліфікаційної роботи та призначення наукового керівника затверджується наказом ректора за поданням декана та завідувача кафедри з урахуванням графіка освітнього процесу:

- протягом першого місяця навчання – для денної форми навчання;
- протягом установчої сесії – для заочної форми навчання;

Назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та не містити неоднозначного тлумачення. У темі зазначається об'єкт, який досліджується, або за матеріалами якого виконується робота.

Студент, за погодженням із керівником, може запропонувати свою тему дослідження за умов відповідного обґрунтування доцільності її розробки (з урахуванням попередньої власної науково-дослідницької роботи, місця роботи, можливостей отримання необхідної інформації на об'єкті дослідження).

Разом із вибором теми визначається об'єкт, на матеріалах якого буде виконуватися випускна кваліфікаційна робота. Такими об'єктами можуть бути:

- міжнародні організації та їх регіональні та національні представництва;
- органи державного управління у сфері міжнародних економічних відносин та зовнішньої політики;

- неприбуткові організації, асоціації та об'єднання, підприємства координаційного типу, діяльність яких пов'язана з розвитком міжнародних економічних відносин;
- національні підприємства-суб'єкти міжнародного бізнесу;
- підприємства малого та середнього бізнесу, інтегровані в міжнародні ланцюги створення доданої вартості;
- кредитно-фінансові установи, що залучені до міжнародного бізнесу.

Діяльність об'єкта дослідження повинна створювати можливість інформаційного забезпечення дослідження обраної теми.

3. ОСНОВНІ ЕТАПИ НАПИСАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Випускна кваліфікаційна робота виконується відповідно до графіка, що складається кафедрою світової економіки і затверджується завідувачем кафедри та деканом.

Основні етапи написання випускної кваліфікаційної роботи:

1. Затвердження змісту випускної кваліфікаційної роботи
2. Отримання завдання випускної кваліфікаційної роботи
3. Виконання наукової статті за тематикою випускної кваліфікаційної роботи
4. Написання випускної кваліфікаційної роботи
5. Оформлення роботи та її реєстрація на кафедрі
6. Попередній захист роботи на кафедрі
7. Зовнішнє рецензування випускної кваліфікаційної роботи
8. Публічний захист роботи.

Тема випускної кваліфікаційної роботи затверджується після визначення об'єкта, на матеріалах якого буде виконуватися випускна кваліфікаційна робота. За відсутності пропозицій з боку студента щодо досліджуваного об'єкта кафедра залишає за собою право призначення підприємства або установи, з якими КНТЕУ має відповідну угоду.

Після остаточного узгодження теми випускної кваліфікаційної роботи з науковим керівником студент подає заяву на ім'я завідувача кафедри, в якій зазначає назву теми і повну назву об'єкта дослідження. Заява є підставою для призначення наукового керівника (зразок заяви наведено у дод. А).

Список студентів, перелік їх тем та наукові керівники кожного затверджуються наказом ректора КНТЕУ. Всі подальші зміни (формулювання назви, об'єкт дослідження тощо) за необхідності аргументуються письмово (заява студента), погоджуються з науковим керівником (віза на заяві) і, за письмовим клопотанням кафедри, (витяг з протоколу засідання) затверджуються як зміни до наказу.

Після затвердження теми та об'єкта дослідження студент складає план, який узгоджується з науковим керівником, керівником освітньо-професійної програми, консультантом, завідувачем кафедри світової економіки та деканом. Розгорнутий план зазначається у Завданні на випускню кваліфікаційну роботу (дод. Б), в якому зазначаються прізвище, ім'я та по батькові студента, фіксуються тема й план, мета завдання, графік написання, а також термін подання готової роботи на кафедру. Бланк-завдання з висновком наукового керівника стосовно написання вимог до змісту та дотримання графіка подається в ЕК разом із завершеною випускною кваліфікаційною роботою.

Індивідуальні завдання на випускню кваліфікаційну роботу студент визначає разом з науковим керівником після затвердження теми, до початку проходження виробничої (переддипломної) практики та фіксує їх у щоденнику практики, де зазначається календарний план виконання кожної складової та завдання наукового дослідження за проблемами реального підприємства або установи або організації тощо.

Для отримання оцінки з виробничої (переддипломної) практики студент повинен, окрім відгуку та оцінки керівника від бази практики про роботу студента під час її проходження, отримати також оцінку наукового керівника, який визначає ступінь виконання поставлених індивідуальних завдань.

4. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ, СТРУКТУРИ ТА ОБСЯГУ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Обсяг основної частини випускної кваліфікаційної роботи (проекту) складає до **50 сторінок** тексту (починаючи зі змісту та не враховуючи список використаних джерел та додатки) формату А4, шрифт – Times New Roman, 14 кегль, міжрядковий інтервал – 1,5) та регламентується відповідно до специфіки освітньої програми.

Випускна кваліфікаційна робота має таку структуру:

- Титульний аркуш.
- Анотація
- Зміст.
- Перелік умовних позначень (у разі потреби).
- Вступ.
- Основна частина (складається з трьох розділів по два параграфи та висновків до них).
- Висновки та пропозиції.
- Список використаних джерел.
- Додатки.

Зміст випускної кваліфікаційної роботи визначається її темою і відображається у плані, розробленому за допомогою наукового керівника.

Відповідно до передбачуваної теми студент самостійно або за рекомендацією керівника добирає інформаційні джерела (книги, брошури, статті тощо), Інтернет-ресурси та відповідні нормативні документи і складає проект плану, який обговорює з керівником.

План випускної кваліфікаційної роботи має бути складним і містити: вступ; три розділи, кожен з яких складається з двох параграфів; висновки та пропозиції; список використаних джерел та додатки.

Роботі передує **анотація**. В анотації, обсяг якої складає до 800 знаків, зазначається прізвище та ініціали студента, назва випускної кваліфікаційної роботи, основний зміст та результати дослідження, ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються у випускній кваліфікаційній роботі) наводяться у називному відмінку. Кількість ключових слів – 5–7.

Анотація має бути написана українською, російською та однією з іноземних мов (найчастіше – англійською). Загальний обсяг – до 1 стор.

Головним завданням вступної частини (**вступу**) є загальна характеристика роботи як актуального та практично значущого наукового дослідження, презентація інформаційного, методичного забезпечення дослідження висвітлення отриманих результатів.

Вступна частина роботи складається з таких обов'язкових елементів (рубрик):

1. **Актуальність теми роботи** – передбачає стисле обґрунтування своєчасності та значущості дослідження за обраною тематикою.
2. **Аналіз рівня розробленості теми** – містить стислий огляд основних публікацій за темою дослідження із посиланнями на праці конкретних вітчизняних та закордонних науковців та формулюванням висновків щодо необхідності подальших досліджень за обраним напрямом.
3. **Мета і завдання дослідження**. Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.
4. **Об'єкт і предмет дослідження**.
Об'єкт дослідження — це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.
Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.
5. **Методи дослідження**. Надається перелік методів дослідження, використаних в роботі для досягнення поставленої мети. Перелік методів має бути наданий в контексті теми роботи та містити стислу та змістовну інформацію щодо того, яким чином та з якою метою ці методи було застосовано. Такий підхід до викладення дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.
6. **Науково-практична новизна отриманих результатів**. Визначається **основний науково-практичний результат**, який має елементи наукової новизни (*підхід, класифікатор, методика, процедура,*

критерій тощо) та має практичну значущість для конкретного суб'єкта міжнародної діяльності (підприємства, організації, органу державного управління та ін.).

Приклад формулювання:

Запропоновано структуру потенціалу міжнародної діяльності підприємства, яка містить такі елементи: інноваційний потенціал, виробничий потенціал, організаційний потенціал, інформаційний потенціал. З урахуванням запропонованої структури здійснено оцінку потенціалу міжнародної діяльності підприємства «Назва» та обґрунтовано необхідність вдосконалення її інформаційної складової.

7. **Інформація про апробацію результатів дослідження** (перелік конференцій, на яких було здійснено та обговорено результати дослідження (назва доповіді, місце та час проведення конференцій), назва тез і статей (які було підготовлено), інформація про їх видання (назва видання, місце, час тощо).

8. **Структура та обсяг випускної кваліфікаційної роботи.**

Обсяг вступу не має перевищувати 3 сторінки.

Основна частина випускної кваліфікаційної роботи складається з **трьох** розділів, кожний з яких містить по 2 параграфи. Обсяг кожного параграфу має бути в межах 5-7 сторінок, відповідно обсяг основної частини роботи не має перевищувати 50 сторінок (не враховуючі список використаних джерел та додатки).

Структура основної частини роботи

У першому розділі роботи здійснюється аналіз виробничо-господарської та міжнародної діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу, за матеріалами якого виконано випускну роботу (підприємство, організація, орган державного управління, фінансово-кредитна установа, транснаціональна компанія тощо). У випадку, якщо об'єктом дослідження виступає суб'єкт господарської діяльності (вітчизняне підприємство або міжнародна корпорація) необхідним є проведення оцінки його фінансово-господарської діяльності. Для цього, використовуючи дані фінансової звітності підприємства за 5 років, аналізується динаміка фінансових результатів підприємства, вартість та структура його майнових ресурсів та капіталу, рівень ліквідності, платоспроможності, рентабельності та ділової активності. Здійснений аналіз є обов'язковим елементом дослідження, оскільки дозволяє оцінити потенціал підприємства та оцінити його можливості знаходження джерел фінансування заходів, що сприятимуть його подальшому розвитку.

За умови написання роботи на матеріалах міжнародних організацій та державних і недержавних неприбуткових організацій, урядових інституцій тощо студентові необхідно провести комплексне дослідження функцій та завдань установи, оцінити її основні здобутки у сфері міжнародного бізнесу, оцінити вплив на процес або явище, що є

предметом дослідження. У цьому випадку у першому розділі роботи здійснюється дослідження внутрішньої діяльності відповідної організації, установи, за матеріалами якої виконано випускну роботу. У першому розділі здійснюється аналіз функцій, завдань та структури установи, а також вивчення та проведення порівняльного аналізу функцій та завдань інституцій відповідного спрямування різних країн світу, до компетенції яких віднесені аналогічні функції управління (регулювання). Кількість країн для порівняння і їх вибір визначається за погодженням з науковим керівником.

Аналіз міжнародної комерційної діяльності вітчизняних підприємств та міжнародних корпорацій має здійснюватися на матеріалах, отриманих безпосередньо від об'єктів, достовірність яких буде засвідчена відповідною довідкою. Оцінка діяльності міжнародних організацій або дво- та багатосторонніх відносин між країнами здійснюється на матеріалах національної та міжнародної статистики, посилання на джерела якої мають бути представлені в тексті.

У першому параграфі першого розділу роботи мають міститися критичний огляді вітчизняної та іноземної (обов'язково) літератури за останні 5 років за обраною проблемою. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, здобувач повинен висвітлити ті питання, що залишились невирішеними і, відповідно, потребують розробки в рамках випускної кваліфікаційної роботи. Бажано завершити параграф стислим резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі. Підґрунтям для написання параграфу мають послугувати результати дослідження, викладені у науковій статті студента, а висновки (*необхідність розроблення певних пропозицій, вдосконалення методик або підходів, оптимізації інструментарію тощо*) корелювати із завданнями, які вирішуються у третьому розділі роботи. За необхідності в даному параграфі наводяться методи вирішення поставлених в роботі завдань, здійснюється їх порівняльна характеристика, надається загальна методика проведення досліджень.

Другий параграф першого розділу випускної кваліфікаційної роботи має бути написаний на реальних даних діючого суб'єкта міжнародного бізнесу, отриманих **за останні 5 років** з будь-якого джерела (документів фінансової звітності, сайту компанії, спеціальних економічних та аналітичних видань, рекламних буклетів компанії тощо), достовірність якого може бути підтверджена студентом. Аналітичний та графічний матеріал, що ілюструє результати дослідження виробничо-господарської та міжнародної діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу, наводиться в додатках до випускної кваліфікаційної роботи.

Відповідно до обраної теми дослідження в даному параграфі може бути наведено дані щодо господарської діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу, на матеріалах якого виконується дослідження: повна назва, форма власності, організаційно-правова форма, галузева належність, вид

міжнародної економічної діяльності, що здійснюється та ін. Також має бути здійснений фінансовий аналіз діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу, джерелом інформації для якого є фінансова звітність **за останні 5 років**. На підставі узагальнення результатів аналізу (формули та розрахунки не розміщуються у тексті) фінансового стану суб'єкта міжнародного бізнесу заповнюються таблиці та робиться висновок, який містить загальну оцінку фінансового стану підприємства на останню звітну дату та його динаміки. У разі, якщо дослідження виконується на матеріалах підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу, підсумкові результати фінансового аналізу підприємства рекомендується оформлювати у вигляді табл. 1, яка розміщується в Додатках до випускної роботи.

Також обов'язковим є аналіз міжнародної економічної діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу. Акцент має бути здійснено на дослідженні особливостей організації міжнародної економічної діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу відповідно до теми випускної кваліфікаційної роботи. У цьому параграфі мають міститися:

– **дослідження практики здійснення міжнародної економічної діяльності суб'єктом господарювання**. На цьому етапі доцільно охарактеризувати організаційну структуру суб'єкта міжнародного бізнесу та систему управління міжнародною економічною діяльністю (МЕД), проаналізувати нормативні та методичні матеріали, які її регламентують.

У разі, якщо об'єктом дослідження випускної кваліфікаційної роботи є *процес ціноутворення*, необхідно проаналізувати практику формування цінової політики підприємства при здійсненні МЕД, цінові стратегії для конкретного ринку товарів та послуг, дослідити механізм ціноутворення, розглянувши при цьому структуру та базис ціни, засіб її фіксації у зовнішньоекономічному контракті, порядок розрахунку ціни, умови отримання знижок та надбавок.

Якщо об'єктом дослідження випускної кваліфікаційної роботи є *процес міжнародних розрахунків* та платежів суб'єкта міжнародного бізнесу, доцільно розглянути валютні (валюта ціни, валюта платежу, курс перерахунку валют у валюту платежу) та фінансові (форми розрахунків, засоби платежу) умови міжнародних розрахунків; механізм застосування банківських засобів розрахунку при здійсненні МЕД та надати їх порівняльну характеристику (розрахунок за відкритим рахунком, акредитив, інкасо), визначити переваги і недоліки форм розрахунків, що використовує суб'єкт міжнародного бізнесу при здійсненні МЕД.

За умови, що об'єктом випускної кваліфікаційної роботи є *процес міжнародних перевезень та транспортно-експедиційного обслуговування*, доцільно навести вид транспорту, яким здійснюються перевезення, фактори, що впливають на вибір виду транспорту, розглянути документальне оформлення міжнародних перевезень та експедиційного обслуговування, дослідити організацію логістичної системи суб'єкта міжнародного бізнесу.

Таблиця 1

Результати аналізу фінансового стану підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу

Показники фінансового стану підприємства	Оптимальне значення або напрям оптимізації	Фактичне значення
Аналіз фінансових результатів діяльності		
Аналіз фінансового стану підприємства		
Динаміка активів		
Динаміка пасивів		
Аналіз ліквідності підприємства		
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	>1	
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6-0,8	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	
Чистий оборотний капітал, тис. грн	>0	
Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства		
Коефіцієнт платоспроможності (автономії, фінансової стійкості)	>0,5	
Коефіцієнт фінансування	<1	
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	>0,1	
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0	
Аналіз ділової активності		
Коефіцієнт оборотності активів	збільшення	
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	збільшення	
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	збільшення	
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	зменшення	
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	зменшення	
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	збільшення	
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	збільшення	
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	збільшення	
Аналіз рентабельності		
Коефіцієнт рентабельності активів	збільшення	
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	збільшення	
Коефіцієнт рентабельності діяльності	збільшення	
Коефіцієнт рентабельності продукції	збільшення	
Аналіз майнового стану підприємства		
коефіцієнт зносу основних засобів	зменшення	
коефіцієнт оновлення основних засобів	збільшення	
Коефіцієнт придатності основних засобів	> 0	
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у вартості майна підприємства	> 0,3	

Розглядаючи процес кредитування МЕД, необхідно охарактеризувати вид банківського кредиту, що надається суб'єкту міжнародного бізнесу та умови кредитування, проаналізувати стан написання зобов'язань за зовнішньоекономічними угодами, розглянути аналіз написання зобов'язань за умови комерційного кредиту (обсяг

заборгованості підприємства за комерційним кредитом, вартість кредиту, додержання термінів погашення кредиту).

При дослідженні *процесу збуту* суб'єктом міжнародного бізнесу, необхідно проаналізувати практику формування збутової політики, його збутову стратегію, організацію збутової діяльності, визначити особливості побудови каналів збуту на зовнішніх ринках (прямий збут, збут через посередника, збут через систему посередників).

Досліджуючи *процес управління ризиками* в діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу, необхідно охарактеризувати методи оцінки та методи попередження і мінімізації ризиків міжнародної економічної; визначити переваги та недоліки інструментів управління ризиками, що використовуються; оцінити ступінь можливості настання ризиків МЕД.

– **опис митного режиму, у якому здійснюється митне оформлення товарів та порядок їх оподаткування.** Всі товари і транспортні засоби переміщуються через митний кордон у чіткій відповідності до заявлених митних режимів. Кожний митний режим відповідає меті переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон України. Студент має зазначити умови використання митного режиму для товарів, які переміщуються через митний кордон досліджуваним підприємством, а також обмеження і вимоги, що застосовуються до товарів, які поміщуються у цей митний режим. При визначенні студентом умов оподаткування товарів в якості обов'язкових параметрів повинні бути зазначені:

- об'єкт та база оподаткування;
- дата виникнення податкових зобов'язань;
- коди товарів за УКТ ЗЕД із зазначенням ставок мита згідно з Митним тарифом України;
- контрактна та розрахована митна вартість товарів;
- умови надання пільгового або преференційного режиму оподаткування товарів (за наявності).

– **пакет документів, що подається підприємством для митного оформлення.** Перелік документів, що подаються для митного оформлення, визначається залежно від товару, який експортує чи імпортує підприємство, мети їх переміщення, обраного транспорту і т.д. Необхідно звернути увагу на товари, які підлягають державним видам контролю на кордоні, та переміщення яких потребує отримання відповідних дозволів.

– **умови постачання згідно з Incoterms 2010.** Студент має зазначити яким видом транспорту здійснюються перевезення та детально описати (із зазначенням всіх етапів переміщення товару від продавця до покупця) базисні умови поставки, що використовує підприємство при здійсненні МЕД, із конкретним визначенням розподілом обов'язків, витрат та ризиків, між досліджуваним суб'єктом міжнародного бізнесу та його контрагентом

(транспортування, страхування, оформлення митних документів, сплата митних податків та ін.).

– **умови платежів, що використовує суб'єкт міжнародного бізнесу.** Студент має зазначити валюту та спосіб платежів, гарантії написання сторонами взаємних платіжних зобов'язань, навести схему форми розрахунків із зазначенням усіх контрагентів, залучених до розрахункової операції з обох сторін.

У другому розділі роботи необхідно здійснити оцінку сприятливості умов міжнародної економічної діяльності для суб'єкта міжнародного бізнесу та обґрунтувати рішення щодо вибору приймаючої країни у контексті дослідження. У разі, якщо випускна кваліфікаційна робота виконується на матеріалах суб'єкта господарювання, формою міжнародної підприємницької діяльності якого є експансія на закордонні ринки (експорт, ліцензування, франчайзинг, укладання контрактів на управління, створення дочірньої компанії тощо), у розділі має бути здійснено оцінювання сприятливості середовища міжнародного бізнесу з використанням індексного методу.

Індексний метод ґрунтується на узагальненні результатів експертно-аналітичних досліджень міжнародних економічних процесів. Використання індексного методу дозволяє обґрунтувати вибір найкращої з точки зору прозорості та передбачуваності умов ведення бізнесу приймаючої країни. З метою вибору оптимальної приймаючої країни необхідно здійснити ранжування потенційних приймаючих країн за агрегованим показником, що дозволяє оцінити сприятливість національного середовища для міжнародного бізнесу за окремими його складовими. Структура агрегованого показника стану бізнес-середовища країни представлена в табл. 2.

У першому параграфі другого розділу здійснюється вибір оптимальної приймаючої країни для суб'єкта міжнародного бізнесу з точки зору мінімізації ризиків міжнародної підприємницької діяльності. Підґрунтям для вибору приймаючої країни є результати аналізу її позицій у поширених рейтингових системах:

індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index, режим доступу: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index/>);

індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom, режим доступу: <http://www.heritage.org/index/>);

індекс залучення країн світу до міжнародної торгівлі (Enabling Trade Index, режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GETR_2016_report.pdf);

індекс легкості ведення бізнесу (Doing Business, режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/Rankings>).

З метою вибору оптимальної приймаючої країни необхідно здійснити ранжування потенційних приймаючих країн за агрегованим

показником, що дозволяє оцінити сприятливість національного середовища для здійснення міжнародної економічної діяльності за окремими його складовими. Структура агрегованого показника стану бізнес-середовища країни представлена в табл. 2.

Таблиця 2

Структура агрегованого показника оцінювання бізнес-середовища країни

Складова бізнес-середовища	Індикатор	Посилання на ресурс
S1 Макроекономічне середовище	1. макроекономічна стабільність 2. розмір ринку 3. монетарна свобода	GCI : Macroeconomic environment GCI : Market size IEF : Monetary Freedom
S2 Ступінь економічного лібералізму	1. доступ до внутрішнього ринку 2. доступ на зовнішні ринки 3. ефективність ринку товарів 4. фіскальна свобода	ETI : Domestic market access ETI : Foreign market access GCI : Goods market efficiency IEF : Fiscal Freedom (Health)
S3 Інституціональне середовище	1. ефективність урядової політики 2. етика та корупція 3. зловживання впливом 4. приватні інститути 5. ефективність і прозорість прикордонного управління 6. право власності	GCI : Institutions : Public-sector performance GCI : Institutions : Ethics and corruption GCI : Institutions : Undue influence GCI : Institutions : Private institutions ETI : Efficiency and transparency of border administration IEF : Property Rights
S4 Підприємницьке середовище	1. діловий клімат 2. конкурентоспроможність 3. реєстрація підприємства 4. реєстрація власності 5. оподаткування 6. написання контрактів	ETI : Operating environment GCI : Business sophistication DB : Starting a Business DB : Registering Property DB : Paying Taxes DB : Enforcing Contracts
S5 Фінансово-інвестиційне середовище	1. розвиненість фінансового ринку 2. отримання кредитів 3. захист інвесторів 4. свобода інвестицій	GCI : Financial market development DB : Getting Credit DB : Protecting Minority Investors IEF : Investment Freedom
S6 Інфраструктурне середовище	1. наявність та якість транспортної інфраструктури 2. наявність та якість транспортного сервісу 3. наявність та використання ІКТ 4. інфраструктура електрики та телефонії 5. рівень технологічного розвитку 6. Інноваційний потенціал	ETI : Availability and quality of transport infrastructure ETI : Availability and quality of transport services ETI : Availability and use of ICTs GCI : Electricity and telephony infrastructure GCI : Technological readiness GCI : Innovation
S7 Ринок праці	1. ефективність ринку праці 2. вища освіта та профпідготовка 3. свобода праці	GCI : Labor market efficiency GCI : Higher education and training IEF : Labor Freedom

Перелік потенційних приймаючих країн, бізнес-середовище яких підлягає аналізу, визначається на основі:

наявної географічної структури експортної діяльності підприємства;
перспективних з точки зору студента, але не присутніх у поточній структурі зовнішньоекономічної діяльності підприємства закордонних ринків збуту, виходячи зі специфіки товарної групи та конкурентного середовища потенційних приймаючих країн;

рекомендацій наукового керівника щодо доцільності оцінки привабливості бізнес-середовища певних приймаючих країн.

У разі, якщо поточна структура зовнішньоекономічної діяльності не є географічно диверсифікованою, перелік потенційних приймаючих країн має бути розширений. В цілому, має бути здійснено аналіз бізнес-середовища від трьох до п'яти фактичних та / або потенційних приймаючих країн.

Агрегований показник стану бізнес-середовища країни розраховується за формулою:

$$I = \frac{I}{N} \sum_{i=1}^N \frac{I}{M_i} \sum_{j=1}^{M_i} k_{ij}, \quad (1)$$

де I – агрегований показник стану бізнес-середовища приймаючої країни;

S_i – оцінка i -тої складової бізнес-середовища країни ($i=1, \dots, N$);

N – кількість складових бізнес середовища країни;

k_{ij} – оцінка j -го індикатору i -тої складової бізнес-середовища країни ($j=1, \dots, M_i$);

M_i – кількість індикаторів оцінювання стану i -тої складової бізнес-середовища країни.

З урахуванням того, що методики формування індексів відрізняються системою оцінювання, для співставлення результатів та розрахунку агрегованого показника пропонується враховувати наступні рекомендації (табл. 3, табл. 4).

Ранжування країн за агрегованими показниками проводиться шляхом порівняння оцінок, що знаходяться в діапазоні від 1 (min) до 7 (max). Отримані результати оцінки сприятливості бізнес-середовища потенційних закордонних ринків збуту необхідно додатково обґрунтувати. Висновки щодо вибору оптимальної приймаючої країни у мають бути підтверджені з використанням інформації та статистичних даних щодо статистичних даних щодо сучасних тенденцій зовнішньоторговельних відносин України з обраною країною, актуального стану політичних, соціально-економічних та галузевих факторів в приймаючій країні, аналізу ринкової кон'юнктури.

Таблиця 3

Рекомендації для співставлення результатів оцінювання

Назва індексу	Діапазон оцінки індикатора за розрахунками міжнародних організацій (min-max)	Прийняте значення індикатора
Індекс глобальної конкурентоспроможності <i>The Global Competitiveness Index</i>	1...7	1...7
Індекс економічної свободи <i>Index of Economic Freedom</i>	0...100	Значення індикатора поділити на 14,29
Індекс залучення країн світу до міжнародної торгівлі <i>Enabling Trade Index</i>	1...7	1...7
Індекс легкості ведення бізнесу <i>Doing Business</i>	190..1 (місце в рейтингу)	Згідно таблиці 3

Таблиця 4

Шкала для співставлення методики *Doing Business* та розрахунку агрегованого показника сприятливості бізнес-середовища

Місце індикатора в рейтингу DB	Присвоєне значення	Місце індикатора в рейтингу DB	Присвоєне значення	Місце індикатора в рейтингу DB	Присвоєне значення
1-2	7,0	66-68	4,5	135-136	2,0
3-5	6,9	69-71	4,4	137-139	1,9
6-8	6,8	72-74	4,3	140-142	1,8
9-11	6,7	75-76	4,2	143-146	1,7
12-13	6,6	77-78	4,1	147-148	1,6
14-16	6,5	79-81	4,0	149-151	1,5
17-19	6,4	82-84	3,9	152-155	1,4
20-21	6,3	85-87	3,8	156-157	1,3
22-23	6,2	88-90	3,7	158-160	1,2
24-25	6,1	91-92	3,6	161-162	1,1
26-27	6,0	93-95	3,5	163-164	1,0
28-29	5,9	96-97	3,4	165-167	0,9
30-32	5,8	98-100	3,3	168-170	0,8
33-35	5,7	101-103	3,2	171-173	0,7
36-38	5,6	104-106	3,1	174-177	0,6
39-40	5,5	107-109	3,0	178-180	0,5
41-43	5,4	110-112	2,9	181-183	0,4
44-46	5,3	113-115	2,8	185-187	0,3
47-48	5,2	116-118	2,7	188-189	0,2
49-51	5,1	119-122	2,6	190	0,1
52-54	5,0	121-123	2,5		
55-57	4,9	124-126	2,4		
58-60	4,8	127-129	2,3		
61-63	4,7	130-131	2,2		
64-65	4,6	132-134	2,1		

Таблиця 5

Орієнтовні інтернет-джерела, які можуть послугувати інформаційною базою дослідження

Джерело	Наявна інформація	Посилання
Сайт Державної служби статистики України	Структура зовнішньої торгівлі України за країнами Товарна структура зовнішньої торгівлі України	http://www.ukrstat.gov.ua/
Світовий атлас даних	Макроекономічні показники розвитку країн та загальна статистика щодо експортно-імпортних операцій	https://knoema.ru/atlas
Сайт Світової організації торгівлі	Статистичні дані щодо тарифних розкладів країн-членів СОТ, наявних тарифних та нетарифних обмежень у зовнішній торгівлі за певними товарними групами (деталізація до 4-х знаків HS), топ-імпортованих та експортованих товарів (деталізація до 4-х знаків HS) та ін.	https://www.wto.org/english/tratop_e/tariffs_e/tariff_data_e.htm http://stat.wto.org/Home/WSDBHome.aspx та ін.
The observatory of economic complexity	Візуалізація огляду світової торгівлі у розрізі товарів та країн	https://atlas.media.mit.edu/publications/
Export Promotion Office	Огляди економіки країн та торговельна статистика з експорту-імпорту (топ-10 видів продукції з деталізацією до 4-х знаків HS)	https://epo.org.ua/
International Monetary Fund	Макроекономічні показники розвитку країн	http://www.imf.org/en/Countries
Trade Helpdesk	Вимоги до експорту в країни ЄС	http://trade.ec.europa.eu/tradehelp/
Eurostat	Статистична база ЄС	http://ec.europa.eu/eurostat
International Trade Center (Міжнародний торговельний центр)	Інструменти аналізу ринку, інформація про ринок в розрізі країн, регіонів та окремих товарів, інтерактивний огляд та основні показники конкурентоспроможності, можливість вимірювання експортного потенціалу, вибору продуктів та партнерів	http://www.intracen.org/itc/market-info-tools/
База даних Comtrade ООН	Статистика міжнародної торгівлі, аналітичні таблиці профілю країн, товарні профілі (деталізація до 3-х знаків HS), щомісячні таблиці експорту та імпорту	https://comtrade.un.org
Статистика UNCTAD (Торгівля послугами за регіонами)	Статистичні дані щодо міжнародної торгівлі товарами (загальна структура, структура за продуктом, показники торгівлі), міжнародної торгівлі послугами (загальна структура, торгівля за категоріями)	http://unctadstat.unctad.org/
WITS (World Integrated Trade Solution)	Статистика міжнародної торгівлі за країною і за показниками розвитку та митна статистика	https://wits.worldbank.org

Інформаційною базою дослідження мають послугувати актуальні аналітичні та статистичні дані, наведені на сайтах відомчих установ та митних служб відповідних країн, провідних міжнародних організацій та інші релевантні інтернет-джерела, орієнтовний перелік яких подано в табл. 5. Викладення результатів дослідження обов'язково має передбачати надання переліку інформаційних ресурсів, використаних при обґрунтуванні оптимальної приймаючої країни із зазначенням того, яка статистично-довідкова інформація була з них отримана.

У другому параграфі другого розділу здійснюється обґрунтування рішення щодо вибору приймаючої країни. Рішення має бути підтверджено на основі використання інформації та статистичних даних щодо сучасних тенденцій зовнішньоторговельних відносин України з обраною країною, актуального стану політичних, соціально-економічних та галузевих факторів в приймаючій країні, аналізу ринкової кон'юнктури, потенціалу міжнародної діяльності підприємства.

Рішення щодо вибору приймаючої країни має прийматися у контексті тематики дослідження, тобто виступати фактором вдосконалення певного аспекту міжнародної підприємницької діяльності (фінансової стратегії, маркетингової політики, інноваційної діяльності, організаційної структури та ін.). Аналітичний та графічний матеріал, що ілюструє обґрунтування рішення щодо вибору приймаючої країни, наводиться в додатках до випускної кваліфікаційної роботи.

У разі, якщо міжнародна діяльність суб'єкта господарювання не передбачає безпосередньої експансії на закордонні ринки (тобто, не потребує вибору приймаючої країни), методика розрахунку агрегованого показника може бути використана з метою вирішення інших завдань у контексті дослідження. Наприклад, сприятливість бізнес-середовища певної країни може стати підставою для вибору закордонних партнерів (імпортна та банківська діяльність), прийняття рішень щодо реалізації спільних проектів у сфері торговельно-економічного співробітництва (діяльність органів державного управління) та ін.

У разі ж, якщо використання методики розрахунку агрегованого показника не представляється доцільним у контексті дослідження, наповнення другого розділу випускної роботи визначається на основі консультацій з керівником та з урахуванням його рекомендацій. У такому випадку у другому розділі можуть бути представлені результати статистичного аналізу динаміки та структури показників у контексті дослідження, конкурентного та / або галузевого аналізу міжнародних ринків, моніторингу факторів впливу на міжнародну діяльність суб'єкта господарювання та ін.

Завданням **третього** розділу є розробка конкретних рекомендацій, пропозицій щодо удосконалення процесу або явища, що є предметом дослідження.

Підставами для обґрунтування рекомендацій мають послуговувати аналіз прогресивного міжнародного досвіду розвитку досліджуваних явищ та процесів, узагальнення інформації про підходи, які використовуються у країнах, які досягли найбільших успіхів у сфері, що досліджується, а також виявлення шляхів адаптації прогресивних практик до вітчизняних реалій. Важливим елементом третього розділу є розроблення та обґрунтування студентом заходів, які можуть бути реалізовані на об'єкті дослідження, для вирішення проблем, які були виявлені при аналізі його міжнародної діяльності. Надані студентом пропозиції повинні мати розгорнуте обґрунтування, а ресурси, необхідні для їх впровадження, мають бути адекватними фінансовим можливостям суб'єкта міжнародного бізнесу.

У першому параграфі третього розділу має бути надано рекомендації щодо вдосконалення міжнародної економічної діяльності суб'єкта господарювання у контексті дослідження. Параграф має методичну спрямованість та містить запропоновані автором рекомендації теоретичного характеру (наприклад, *процедура вибору партнера при створенні міжнародного альянсу, система управління потенціалом міжнародної діяльності підприємства, методичний підхід до управління комерційними ризиками транснаціонального банку та ін.*).

У другому параграфі третього розділу має бути оцінено ефективність запропонованих заходів. Параграф має прикладний характер, та передбачає оцінку ефективності (економічної, організаційної, управлінської, технологічної тощо) впровадження наданих теоретичних рекомендацій в міжнародну діяльність конкретного суб'єкта міжнародного бізнесу. Аналітичний та графічний матеріал, що ілюструє надані студентом рекомендації та оцінку їх ефективності, наводиться в додатках до випускної кваліфікаційної роботи.

Висновки та пропозиції, що наводяться в окремому розділі випускної кваліфікаційної роботи, є стислим викладанням підсумків проведеного дослідження. Саме тут стисло наводяться найбільш важливі теоретичні положення, які містять формулювання розв'язаної проблеми, з визначенням елементів наукової новизни; узагальнюються результати аналізу та діагностики об'єкта дослідження за визначеним напрямом дослідження (розділ 1); наводяться результати застосування алгоритму вибору приймаючої країни (розділ 2); стисло подаються теоретичні та практичні пропозиції щодо вдосконалення міжнародної економічної діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу (розділ 3).

Обсяг висновків і пропозицій має становити 2-5 сторінки.

У списку використаних джерел мають бути подані всі використані джерела інформації, які розміщуються у такій послідовності:

а) закони України (абетковий порядок);

- б) укази Президента України, постанови Уряду, Кабінету Міністрів України (за абеткою);
 - в) директивні матеріали міжнародних організацій (міжнародних угод) (за абеткою);
 - г) директивні матеріали міністерств (за абеткою);
 - д) монографії, брошури, підручники (абетковий порядок);
 - є) статті із журналів (абетковий порядок);
 - ж) інструктивні, нормативні та інші матеріали, що використовуються підприємством (абетковий порядок);
- з) іншомовні джерела.

Для інформаційних матеріалів джерел Інтернет – обов'язкове посилання на відповідну Web-адресу.

Рекомендована кількість джерел становить не менше 30 найменувань. Обов'язкова наявність посилань на публікації за темою дослідження з видань, що входять до міжнародних наукометричних баз за останні 5 років. Також при написанні роботи слід посилатися на наукові праці викладачів та аспірантів кафедри світової економіки КНТЕУ.

Додатки до випускної кваліфікаційної роботи мають містити інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою. Вони розміщуються на останніх сторінках роботи відповідно до посилань на них за основним текстом. Кожен із них має бути позначений літерою (правий верхній кут).

Додатки містять розрахункові таблиці, довідкову інформацію, статистичні дані, використані з метою аналізу діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу та обґрунтування пропозицій та рекомендацій щодо її вдосконалення. Крім того, у додатки доцільно включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття випускної кваліфікаційної роботи, зокрема реальні облікові й управлінські документи підприємства-об'єкта дослідження та інших підприємств, що наводяться як приклад (шаблони); рекламні матеріали; проміжні математичні доведення, формули, розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; інструкції, методики, опис алгоритмів і програм вирішення задач на ЕОМ, розроблені в процесі написання випускної кваліфікаційної роботи; ілюстрації допоміжного характеру тощо.

5. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Оформлення випускної кваліфікаційної роботи має відповідати загальним вимогам, що висувуються до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура і правила оформлення».

Набір тексту випускної кваліфікаційної роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29–30 рядків на сторінці), друк – на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman чорного кольору. Висота шрифту – 14 пунктів. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи: «**ЗМІСТ**», «**ВСТУП**», «**РОЗДІЛ**», «**ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ**», «**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**», «**ДОДАТКИ**» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами (без знака №) у правому верхньому куті сторінки.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включається до нумерації, але ця сторінка не нумерується. На титульному аркуші зазначають повну назву навчального закладу, кафедру, на якій виконана робота, назву роботи, дані про студента, наукового керівника та керівника освітньо-професійної програми, місто та рік подання роботи до захисту. Скорочення в назвах навчального закладу та теми роботи не допускаються. Зразок титульного аркуша наведено у дод. В.

Зміст має відповідати плану роботи, який затверджено разом із темою. На сторінці зі змістом зазначається номер початкової сторінки кожної складової випускної кваліфікаційної роботи.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і відображається у змісті як «Перелік умовних позначень».

Текст *основної частини* випускної кваліфікаційної роботи поділяють на розділи, параграфи (можливо пункти). Кожний розділ починають з нової сторінки.

Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Параграфи нумерують у межах кожного розділу. Номер параграфу складається з номера розділу і порядкового номера параграфу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера параграфу ставиться крапка. Наприклад: «2.2.» (другий параграф другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок параграфу. Заголовки параграфів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Посилання в тексті на джерела надають у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки (крім газетних статей і випадків, коли

посилаються на джерело в цілому). Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга цифра – номеру сторінки. Наприклад: [32, с. 85].

Зібрані фактичні та статистичні матеріали наводяться в однакових одиницях виміру: абсолютних (грн, дол. США, т, м, шт.) або відносних (%).

Наприкінці випускної кваліфікаційної роботи розміщується **список використаних джерел**. Рекомендована кількість назв – близько 50. До цього списку включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Основними елементами бібліографічного опису є інформація про: автора (-ів); назву твору; вид видання (за потреби – про перевидання чи переклад); місце видання, видавництво; рік видання та обсяг публікації.

Список формують в алфавітному порядку за прізвищами авторів або першої літери назв творів. Можна також розміщувати джерела у списку за порядком посилань на них у тексті.

Авторів, які мають однакові прізвища, записують за алфавітним порядком їхніх ініціалів. Праці одного автора записують за першими буквами назв його праць. Прізвища авторів наводяться у тій послідовності, в якій вони подані у виданні, та розділяються комами. Якщо це робота двох або трьох авторів, то можна подавати лише прізвище та ініціали першого, додаючи слова «та ін.». Книга, яка має понад три автори, може бути записана у двох варіантах – за назвою або за прізвищем першого автора.

Література, яка видана різними мовами, розміщується у такий спосіб: спочатку тексти, написані кирилицею, а потім – латинню.

Якщо у роботі використано *праці, які розповсюджено на правах рукопису* (дисертації докторів філософії та докторів наук, автореферати дисертацій), то при бібліографічному описі використовують інформацію, подану на титульному аркуші.

Журнальні статті описують за схемою: прізвище автора (авторів), назва статті, зона відповідальності, назва журналу, рік видання, номер журналу, сторінки, на яких надрукована стаття.

Газетні статті описуються за схемою: прізвище автора (авторів), назва статті, зона відповідальності, назва газети, рік видання, число і місяць, сторінки, на яких надрукована стаття.

Статті, опубліковані в наукових збірниках, описують за схемою: автор, назва статті, назва збірника, дані про наукового редактора, місце видання, видавництво, рік видання, сторінки.

У списку можуть бути наведені посилання на *публікації у мережі Інтернет*. Відповідно до стандарту ISO 690-2 бібліографічний опис таких джерел передбачає запис джерела (відповідно до вимог бібліографічного опису книги, статей періодичних видань), після якого у квадратних дужках зазначають слово Цит., дату відвідання сторінки в Інтернеті та зазначають: Доступний з: і в < > URL адресу сторінки. **Приклади бібліографічного опису використаних джерел наведено у дод. Е.**

Оформлення допоміжних матеріалів

До допоміжних матеріалів відносять: *ілюстрації* (схеми, діаграми, графіки, креслення тощо), *формули, таблиці, додатки*.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку.

Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією по центру. Наприклад, другий рисунок першого розділу:

Рис. 1.2.
назва

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більші за формат А4, рекомендується розміщувати у додатках.

Якщо необхідно, ілюстрації доповнюють поясненнями або коментарем.

Цифровий матеріал оформлюється у вигляді *таблиць*. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті.

Таблиця має мати назву та номер. У правому верхньому куті сторінки пишуть курсивом слово «Таблиця» та її номер. Нумерують таблиці послідовно суцільною нумерацією в межах розділу арабськими цифрами (номер розділу, номер таблиці в розділі). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Приклад побудови таблиці:

Таблиця 1.2

		Назва таблиці				
Головка (шапка)					Заголовки граф	
					Підзаголовки граф	
Рядки						
	Боковик (заголовки рядків)		Графи (колонки)			

Таблицю бажано розміщувати на одній сторінці. При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку у верхньому правому куті вказується «Продовження табл. __» або «Закінчення табл. __». Крім того, верхній рядок таблиці має містити заголовки стовпців.

У таблиці слід обов'язково зазначати одиницю виміру відповідно до стандартів; числові величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Заголовки граф таблиці необхідно починати з великих літер, підзаголовки – з маленьких (якщо вони складають одне речення із заголовком) і з великих (якщо вони самостійні). Висота рядків – не менше 8 мм. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять.

Бажано, щоб заголовок кожної таблиці був коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка у заголовках граф, чітко зазначати одиниці виміру показників. Лаконичності потребують назви боковика. Слова, що повторюються, слід виносити до узагальнюючих заголовків, об'єднуювальних рубрик.

При значній кількості граф таблицю можна поділити на частини і розмістити одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її шапку, а в другому – боковик.

Якщо текст, який повторюється у графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться прочерк (–).

На всі таблиці мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 2.1.». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись». Наприклад: «див. табл. 3.2.».

Формули нумерують у межах розділу арабськими цифрами. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Нумери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули зазначають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)».

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаків: (=), (+), (−), (×), (:).

Формули та рівняння виконуються у формульному редакторі Microsoft Equation 3.0 або MathType 4.0 Equation, розташовуються безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині рядка.

Вище і нижче формули повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Наприклад:

Індекс концентрації експорту визначається за формулою:

$$I_{\text{конц.екс.}} = V_{\text{ек.і.}} / V_{\text{вир.і.}}$$

(2.1)

де $V_{\text{ек.і.}}$ – обсяг експорту i -го виду продукції, грош. од.;

$V_{\text{вир.і.}}$ – сукупний обсяг виробництва i -го виду продукції.

Додатки оформлюються як продовження наукової роботи на таких її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

До додатків рекомендується включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття дослідження:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції і методики;
- опис алгоритмів і програм розв’язання задач на ПК, які розроблені у процесі роботи над дослідженням;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Кожний такий додаток необхідно починати з нової сторінки.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток

__» (без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Д».

Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Наприклад: Додаток А, Додаток Б.

Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому випадку перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку. Наприклад: А.2 – другий розділ дод. А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу дод. В.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка. Наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу дод. Д; формула (А.1) – перша формула дод. А.

У разі якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому кутку зазначається «Продовження додатку...».

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Випускна кваліфікаційна робота має виконуватися студентом у повній відповідності до затверджених календарного плану, завдань та визначених вище вимог щодо змісту та оформлення. У випадках відставання від графіка студент зобов'язаний надати пояснення своєму науковому керівнику або завідувачу кафедри.

На період написання випускних кваліфікаційних робіт на кафедрі складається графік **консультацій наукових керівників**. Метою систематичних консультацій є надання допомоги студентові: у підборі літератури та нормативних джерел, формуванні та опрацюванні інформаційного забезпечення дослідження, виборі його методів, форм висвітлення результатів дослідження тощо; у дотриманні вимог до змісту й оформлення випускної кваліфікаційної роботи, своєчасному усуненні відхилень. Оперативне та ретельне написання рекомендацій керівника сприяє своєчасному виконанню випускної кваліфікаційної роботи і є запорукою успішного захисту.

Відповідно до календарних етапів студент має подавати роботу частинами на перегляд, а у встановлений графіком термін подати завершену випускну кваліфікаційну роботу на рецензування науковому керівникові.

До завершеної випускної кваліфікаційної роботи додається **відзив (довідка) підприємства (організації) – об'єкта написання випускної кваліфікаційної роботи**, завірений печаткою. Цей відзив (довідка) засвідчує достовірність наведеної в роботі інформації та правдивість фактичних даних. Бажано, щоб у ньому були підтверджені актуальність

теми для підприємства, самостійність дослідження, практична значущість аналітичного розділу, можливості і перспективи впровадження запропонованих рекомендацій.

На завершену випускню кваліфікаційну роботу науковий керівник дає стислу **рецензію (відзив)**, в якій оцінює якість написання і робить висновок про її можливий допуск до захисту на засіданні ЕК.

Порушення студентом календарного плану написання випускної кваліфікаційної роботи та її здачі на кафедрі фіксується науковим керівником, який інформує завідувача кафедри. У разі значного порушення графіка науковий керівник зобов'язаний поінформувати про це завідувача кафедри та винести питання на засідання кафедри. За наслідками розгляду студент за рішенням кафедри може бути не допущений до її захисту.

Після завершення роботи та за наявності позитивної рецензії наукового керівника випускна кваліфікаційна робота допускається до попереднього захисту на кафедрі.

З метою забезпечення **попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт на кафедрі** створюються комісії у складі 3–4 викладачів у кожній, виходячи з їх спеціалізації за напрямками наукових досліджень та інтересів. Керівник роботи до складу комісії з попереднього захисту роботи, як правило, не входить.

Метою проведення попереднього захисту роботи на кафедрі є:

- перевірка дотримання вимог щодо змісту роботи (виходячи з наданого завдання) та її оформлення;
- перевірка наявності всіх супроводжувальних документів (довідка від підприємства, відзив наукового керівника, матеріали апробації результатів дослідження (ксерокопії (витяги) програм наукових конференцій, тез доповідей, наукових статей), акт впровадження тощо);
- перевірка готовності автора до захисту роботи в ЕК (вільне володіння матеріалом дослідження, здатність та позитивні відповіді на запитання стосовно суті та результатів дослідження, наявність демонстраційного матеріалу для публічного захисту роботи). Члени комісії роблять відповідний запис поряд із відзивом наукового керівника.

Випускні кваліфікаційні роботи, які подані на кафедрі з порушенням встановлених термінів роботи комісій попереднього захисту, до розгляду в них без дозволу завідувача кафедри не приймаються.

Після проведення попереднього захисту робіт на кафедрі здійснюється реєстрація випускних кваліфікаційних робіт та їх передача декану факультету для оформлення допуску на **зовнішні рецензії**.

Список зовнішніх рецензентів складається на кафедрі не пізніше як за 4 тижні до початку написання випускних кваліфікаційних робіт і затверджується деканом факультету.

До зовнішнього рецензування випускних кваліфікаційних робіт залучаються провідні фахівці підприємств, підприємницьких і наукових

структур, державних установ, а також викладачі інших вищих навчальних закладів, які мають вищу економічну освіту, великий стаж роботи за фахом, бажано ступінь кандидата (доктора) економічних наук.

Зовнішня рецензія надається у письмовому вигляді у довільній формі і має містити:

- висновки щодо актуальності обраної теми, практичної значущості виконаної випускної кваліфікаційної роботи;
- характеристику повноти завдання щодо розкриття теми випускної кваліфікаційної роботи, відповідності змісту роботи завданню;
- висновки щодо використання в роботі сучасних методів дослідження, методичних підходів до вдосконалення діяльності підприємства згідно з напрямом теми, *елементів наукової новизни*;
- оцінку конкретних пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення управління певними аспектами діяльності, підвищення його ефективності;
- оцінку загальних вражень від випускної кваліфікаційної роботи (оформлення, логіка, стиль і грамотність викладення тощо);
- інші питання на розсуд рецензента;
- висновок рецензента про відповідність якості виконаної випускної кваліфікаційної роботи вимогам, що висуваються; про можливість допущення її до захисту. За бажанням можуть бути висловлені зауваження та думка про оцінку роботи за чотирибальною системою: *відмінно, добре, задовільно, незадовільно*.

Рецензент має підписатися та зазначити своє прізвище, ім'я та по батькові, місце роботи і посаду, яку обіймає, і завірити підпис. Для підготовки студента до пояснень у зв'язку з можливими зауваженнями рецензента йому надається можливість ознайомитися з рецензією до захисту роботи на засіданні ЕК.

За негативної рецензії зовнішнього рецензента або наявності суттєвих зауважень стосовно змісту та оформлення випускної кваліфікаційної роботи – вона має бути доопрацьована і подана на повторне рецензування. Про даний факт студент зобов'язаний обов'язково поінформувати керівника роботи та завідувача кафедри.

Після отримання позитивних зовнішніх рецензій, робота брошурується у тверду палітурку. Супроводжувальні матеріали (завдання, відзив (довідка) підприємства-об'єкта дослідження, зовнішні рецензії, матеріали апробації, акти впровадження тощо) вкладаються в конверт, який приклеюється до внутрішнього боку обкладинки роботи.

Оформлену випускну кваліфікаційну роботу **реєструють на кафедрі** і передають на розгляд завідувачу кафедри, який має прийняти рішення про допуск студента до захисту випускної кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК.

Допуск до захисту здійснюється шляхом відповідного запису завідувача кафедри у висновку кафедри про випускню кваліфікаційну роботу.

Якщо завідувач кафедри вважає за неможливе допустити випускню кваліфікаційну роботу до захисту через її незадовільну якість, то це питання має бути заслухане на засіданні кафедри за участю наукового керівника. Обговорення оформлюється протоколом і подається на затвердження декану факультету та ректору університету.

До захисту випускної кваліфікаційної роботи допускаються студенти, які успішно склали заліково-екзаменаційну сесію та виконали програму практики на об'єкті написання випускної кваліфікаційної роботи.

Захист випускної кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні екзаменаційної комісії, яка формується за спеціалізацією студентів, які здобувають освітній ступінь магістра.

Склад ЕК та графік її роботи затверджує ректор університету.

На засідання ЕК до початку захисту подаються такі документи:

- витяг із наказу ректора про затвердження персонального складу цієї комісії;
- список студентів екзаменаційної групи, які допущені до захисту випускних кваліфікаційних робіт (проектів) за підписом декана факультету;
- довідка від деканату про написання студентом навчального плану і про одержані ним оцінки з теоретичних дисциплін, навчальних та виробничих практик;
- випускна кваліфікаційна робота студента;
- письмовий відзив керівника випускної кваліфікаційної роботи;
- зовнішні рецензії на випускню кваліфікаційну роботу;
- інші матеріали, які характеризують наукову і практичну цінність виконаної випускної кваліфікаційної роботи (довідки про впровадження пропозицій студента у практичну діяльність підприємства, видані статті студента з теми випускної кваліфікаційної роботи, матеріали апробації результатів наукових досліджень тощо).

Оцінка випускної кваліфікаційної роботи та рішення про отримання випускником ступеня магістра ухвалюється на підставі представленої до захисту роботи, відзивів зовнішніх рецензентів та її публічного захисту.

Під час підготовки до захисту студент має погодити зі своїм науковим керівником складену ним стислу доповідь щодо випускної кваліфікаційної роботи і підготовлені наочні матеріали (4–6 сторінок з найважливішими ілюстративними матеріалами, оформленими у вигляді плакатів або ксерокопії роздаткового матеріалу; а також дискети, слайди, фотографії, макети, рекламні проспекти тощо). Зразок оформлення титульної сторінки ілюстративного матеріалу наведено у дод. Д.

Обсяг тексту доповіді має відповідати до **7 хвилин** виступу, містити основні результати аналізу матеріалів об'єкта дослідження й творчих розробок щодо пропозицій і рекомендацій, які є результатом проведеного дослідження, з акцентом на елементах наукової новизни та практичної значущості роботи. Перед захистом слід ретельно прочитати рецензії, особливу увагу звернути на висловлені рецензентами зауваження і, за можливістю, усунути зазначені недоліки або дати аргументовану відповідь у доповіді.

Наочні матеріали мають послідовно ілюструвати доповідь студента і забезпечувати повноту висвітлення всіх положень, які підлягають захисту.

Процедура захисту протоколюється секретарем комісії.

Студент стисло доповідає комісії сутність проведеного дослідження, дає оцінку отриманим результатам, ілюструючи доповідь наочними матеріалами. Після доповіді студента зачитуються рецензії на випускню кваліфікаційну роботу і він відповідає на всі зауваження рецензентів.

Під час захисту випускної кваліфікаційної роботи члени ЕК, присутні на захисті викладачі, спеціалісти можуть ставити студентові запитання щодо змісту випускної кваліфікаційної роботи. Відповіді студента мають бути конкретними, аргументованими і короткими.

Після відповідей студента на запитання оголошується відзив наукового керівника виконаної випускної кваліфікаційної роботи.

За результатами захисту випускної кваліфікаційної роботи КНТЕУ на підставі рішення ЕК присуджує особі, яка успішно виконала освітньо-професійну програму підготовки магістра, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює кваліфікацію.

Результати захисту випускних кваліфікаційних робіт оцінюються за 100-бальною шкалою КНТЕУ, яка відповідно переводиться в чотирибальову шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу ЄКТС. Критерії оцінювання наведено в дод. Ж. Рішення щодо підсумкової оцінки ухвалюється більшістю голосів членів ЕК за результатами публічного захисту з урахуванням висновків наукового керівника та зовнішнього рецензента.

Студент, який отримав на захисті випускної кваліфікаційної роботи незадовільну оцінку, відраховується з КНТЕУ, і в цьому випадку йому видається академічна довідка встановленого зразка. За ним залишається право бути повторно допущеним до складання державних іспитів (якщо він одержав незадовільну оцінку на іспиті) або до захисту випускної кваліфікаційної роботи протягом наступних трьох років. Повторно випускна кваліфікаційна робота виконується за наявності заяви студента про допуск до захисту, дозволу ректора і рішення випускової кафедри про затвердження теми й об'єкта дослідження, призначення наукового керівника. На вимогу кафедри тему випускної кваліфікаційної

роботи може бути змінено або, в межах тієї ж теми, матеріали роботи можуть бути суттєво оновлено і доповнено.

Студент, який не захистив з поважних причин у встановлений строк випускню кваліфікаційну роботу (про що студент має подати у ЕК відповідні документи), має право на повторну атестацію протягом наступних трьох років під час роботи ЕК за тією ж спеціалізацією. Рішення щодо дати повторного захисту ухвалює ЕК.

На всіх засіданнях ЕК ведеться протокол, в який вносяться відповідні оцінки за складання екзаменів і захист, записуються запитання членів ЕК і присутніх на захисті, особисті думки членів ЕК, а також відомості про одержаний освітній ступінь та державний документ про освіту, який видається випускникові КНТЕУ. Протоколи підписують голова і члени ЕК, що брали участь у засіданні. Екзаменаційна комісія після завершення роботи складає звіт, в якому відображаються основні кількісні показники щодо рівня й якості успішності по проведених екзаменах і захистах, характеристиках виконаних випускних кваліфікаційних робіт щодо впровадження конкретних пропозицій у практику діючих підприємств, застосування сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій в аналітичних дослідженнях і т. ін.

Звіт ЕК обговорюється на вченій раді університету. Захищені випускні кваліфікаційні роботи кафедра світової економіки здає в архів КНТЕУ не пізніше як через 3 дні після завершення роботи ЕК, де вони зберігаються протягом 75 років.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ТЕМАТИКА ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБОТ

1. Оцінка та прогнозування потенціалу інтернаціоналізації підприємства
2. Оцінка та прогнозування потенціалу транснаціоналізації підприємства
3. Потенціал малого та середнього підприємництва у міжнародному бізнесі
4. Результативність співпраці малого та середнього підприємства з ТНК
5. Віртуальне підприємництво в міжнародному бізнесі
6. Он-лайн форми міжнародного бізнесу
7. Оцінювання привабливості потенційних ринків збуту ТНК
8. Транснаціональний банк на світовому ринку послуг.
9. Вибір організаційної структури транснаціонального банку
10. Вибір організаційної форми присутності банку на закордонному ринку
11. Стратегія транснаціоналізації банківської установи
12. Створення міжнародного стратегічного альянсу (за галузями промисловості)

13. Стартапи в міжнародному бізнесі
14. Технологічна стратегія міжнародної діяльності підприємства
15. Інфраструктурне забезпечення міжнародного бізнесу
16. Стратегія глобальних торговельних мереж на національних ринках
17. Стратегія міжнародної діяльності підприємства (за галузями промисловості).
18. Трансфертне ціноутворення в міжнародному бізнесі
19. Оцінювання ризиків приймаючої країни
20. Оцінювання сприятливості бізнес-середовища приймаючої країни
21. Прийняття рішень в умовах невизначеності середовища міжнародного бізнесу
22. Формування конкурентної стратегії підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
23. Формування інноваційної стратегії підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
24. Формування інвестиційної стратегії підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
25. Міжнародний бізнес в офшорних зонах
26. Міжнародний бізнес у вільних економічних зонах
27. Організаційна підтримка міжнародної діяльності підприємства
28. Інформаційна підтримка міжнародної діяльності підприємства
29. Консалтингова підтримка міжнародної діяльності підприємства
30. Економічна безпека підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
31. Моделювання та прогнозування потенціалу міжнародного підприємництва
32. Транскордонне співробітництво в міжнародному бізнесі
33. Управління інтелектуальним потенціалом підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
34. Страхування ризиків міжнародного підприємництва
35. Екологічна політика підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
36. Інноваційна політика підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
37. Асортиментна політика підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
38. Соціальна політика підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
39. Конкурентна політика підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
40. Мотиваційна політика підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
41. Логістична система підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
42. Залучення кредитних ресурсів в діяльність підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
43. Корпоративний менеджмент міжнародної корпорації
44. Соціальна відповідальність підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
45. Стратегія виходу іноземного товаровиробника на український ринок
46. Стратегія виходу вітчизняного товаровиробника на закордонний ринок

47. Стратегія промислового підприємства щодо залучення іноземних інвестицій
48. Транснаціональні корпорації в міжнародному бізнесі
49. Посередницька діяльність в міжнародному бізнесі
50. Залучення кредитних ресурсів для реалізації міжнародних підприємницьких проектів
51. Інформаційні технології у міжнародному бізнесі
52. Фінансова стратегія у міжнародному бізнесі
53. IT-аутсорсинг у міжнародному бізнесі
54. Стратегічні альянси у міжнародному бізнесі
55. Ліцензування в міжнародному бізнесі
56. Франчайзинг в міжнародному бізнесі
57. Аутсорсинг в міжнародному бізнесі
58. Прямі іноземні інвестиції в міжнародному бізнесі
59. Контракти «під ключ» в міжнародному бізнесі
60. Контракти на управління в міжнародному бізнесі
61. Вибір моделі міжнародного бізнесу підприємства
62. Стратегія виходу промислового підприємства на ринки країн ЄС
63. Управління міжнародними комерційними операцій підприємства
64. Управління посередницькими операціями підприємства-суб'єкту міжнародного бізнесу
65. Злиття та поглинання у міжнародному бізнесі.
66. Спільне підприємництво в міжнародному бізнесі
67. Міжнародна діяльність акціонерного товариства
68. Управління знаннями (або нематеріальними активами) підприємства-суб'єкта міжнародного бізнесу
69. Міжнародна стратегія IT-брендів
70. Стратегія локалізації підрозділів міжнародної компанії

ОРІЄНТОВНІ ПЛАНИ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

«УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОМ В МІЖНАРОДНИХ КОРПОРАЦІЯХ»

(на матеріалах компанії Nestle)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОМ МІЖНАРОДНОЇ КОРПОРАЦІЇ

1.1. Теоретично-методологічні підходи до управління маркетингом міжнародної корпорації

1.2. Аналіз міжнародної маркетингової та фінансової діяльності Nestle

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА МІЖНАРОДНОЇ КОРПОРАЦІЇ NESTLE

2.1. Оцінка сприятливості середовища міжнародного бізнесу корпорації Nestle

2.2. Вибір приймаючої країни корпорації Nestle у контексті вдосконалення управління маркетингом

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. НАПЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОМ МІЖНАРОДНОЇ КОРПОРАЦІЇ

3.1. Рекомендації щодо вдосконалення процесу управління маркетингом міжнародних корпорацій

3.2. Оцінка ефективності заходів щодо вдосконалення управління маркетингом на прикладі корпорації Nestle

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

«ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА-СУБ'ЄКТА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ»

(на матеріалах ТОВ «Славія»)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ТОВ «СЛАВІА»

1.1. Теоретично-методологічні підходи до формування інноваційної політики суб'єкту-міжнародного бізнесу

1.2. Аналіз фінансової та інноваційної діяльності ТОВ «Славія»

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СЕРЕДОВИЩА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ ТОВ «СЛАВІА»

2.1. Оцінка сприятливості середовища міжнародного бізнесу ТОВ «Славія»

2.2. Вибір приймаючої країни ТОВ «Славія» у контексті вдосконалення інноваційної політики

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ТОВ «СЛАВІА»

3.1. Розробка заходів щодо підвищення ефективності інноваційної політики ТОВ «Славія»

3.3. Прогнозні показники діяльності ТОВ «Славія» за умови впровадження наданих пропозицій

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

«РИЗИКИ В МІЖНАРОДНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ»

(на матеріалах ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВАСТІ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

- 1.1. Генезис визначення сутності міжнародної банківської діяльності
- 1.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СЕРЕДОВИЩА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»

- 2.1. Дослідження ризиків міжнародної комерційної та інвестиційної банківської діяльності ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК»

- 2.2. Вибір приймаючої країни ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» у контексті мінімізації ризиків

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

- 3.1. Пропозиції щодо мінімізації ризиків міжнародної діяльності ПАТ КБ «Приватбанк»

- 3.2. Прогнозна оцінка ефективності запропонованих заходів

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

СТРАТЕГІЯ ВИХОДУ ІНОЗЕМНОГО ВИРОБНИКА НА УКРАЇНСЬКИЙ РИНОК

(на матеріалах GMBH & CO. KG)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНО-ПРАКТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВА НА УКРАЇНСЬКИЙ РИНОК

- 1.1. Генезис дослідження стратегій виходу підприємства на зовнішній ринок.
- 1.2. Фактори, що визначають рішення про вихід на український ринок GMBH & CO. KG

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

- 2.1. Особливості функціонування українського ринку
- 2.2. Аналіз господарської діяльності GMBH & CO. KG

РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ ВИХОДУ ІНОЗЕМНОГО ВИРОБНИКА НА УКРАЇНСЬКИЙ РИНОК

- 3.1. Обґрунтування алгоритму стратегії виходу на український ринок GMBH & CO. KG

- 3.2. Оцінка результативності діяльності GMBH & CO. KG за умови реалізації нової стратегії

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ДОДАТКИ

Додаток А

Завідувачу кафедри

ПІБ зав. кафедри

ПІБ студента

гр.____, ____ курс, _____

спеціальність, спеціалізація, факультет

Заява

Прошу затвердити тему випускної кваліфікаційної роботи:

за матеріалами

повна юридична назва підприємства/ організації/ установи

дата

підпис студента

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет _____ Кафедра _____
Спеціальність, спеціалізація _____

Затверджую

Зав. кафедри _____

«__» _____ 20__ р

**Завдання
на випускний кваліфікаційний проект (роботу) студентів**

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускного кваліфікаційного проекту (роботи)

Затверджена наказом ректора від «__» _____ 20__ р. №__

2. Строк здачі студентом закінченого проекту (роботи)

3. Цільова установка та вихідні дані до проекту (роботи)

Мета проекту (роботи) _____

Об'єкт дослідження _____

Предмет дослідження _____

4. Перелік графічного матеріалу _____

5. Консультанти по проекту (роботі) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультивання:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

6. Зміст випускного кваліфікаційного проекту (роботи) (перелік питань за кожним розділом)

7. Календарний план написання проекту (роботи)

№ пор.	Назва етапів випускного кваліфікаційного проекту (роботи)	Строк написання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4

8. Дата видачі завдання «__»_____ 20__ р.

9. Керівник випускного кваліфікаційного проекту (роботи)

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Гарант освітньої програми

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Завдання прийняв до написання студент

(прізвище, ініціали, підпис)

12. Відгук керівника випускного кваліфікаційного проекту (роботи)

Керівник випускного кваліфікаційного проекту (роботи)

(підпис, дата)

13. Висновок про випускний кваліфікаційний проект (роботу)

Випускний кваліфікаційний проект (робота) студента

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 20__ р.

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

назва теми

Студента ___ курсу, ___ групи,
факультету міжнародної торгівлі
і права
спеціальності 292 «Міжнародні
економічні відносини»
спеціалізації «Міжнародний
бізнес»

підпис студента

Прізвище, ім'я,
по батькові

Науковий керівник
науковий ступінь
вчене звання

підпис керівника

Прізвище, ім'я,
по батькові

Гарант освітньої
програми
науковий ступінь
вчене звання

підпис керівника

Прізвище, ім'я,
по батькові

Київ 20__

**ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ
ДО ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**
на тему:

назва теми

Студента ___ курсу, ___ групи,
факультету міжнародної торгівлі
і права _____
спеціальності 292 «Міжнародні *підпис студента*
економічні відносини»
спеціалізації «Міжнародний
бізнес»

Прізвище, ім'я,
по батькові

Науковий керівник
науковий ступінь
вчене звання

підпис керівника

Прізвище, ім'я,
по батькові

Київ 20__

**Приклади бібліографічного опису у списку джерел,
який наводяться у випускній кваліфікаційній роботі**

Закони України

Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ.

Нормативні акти

Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа» : наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651.

Монографії

Дугінець Г.В. Глобальні ланцюги вартості [текст]: монографія. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2018. – 412 с.

Книги колективного авторства

Економічний суверенітет України в умовах глобальних викликів: монографія: / А.А. Мазаракі / Мазаракі А.А., Т.М. Мельник, В.В. Юхименко [та ін.]; за заг.ред.: А.А.Мазаракі - К.: Київ.нац.торг.-екон. ун-т, 2015. – 683 с.

Багатотомні видання

Міжнародна економіка : підручник: в 2 ч. / за ред. А.А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – Ч. 1. – 564 с.

Підручники

Світовий ринок товарів та послуг: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. – К. : Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2015. – 720 с.

Перекладні видання

Рональд Бодчер. Програма сетевой академии Cisco CCNA 3 и 4. [3-е изд.] : [пер. с англ.] / Рональд Бодчер, К. Р. Киркендаль. – М. : изд. Дом «Вильямс», 2007. – 944 с.

Збірники наукових праць

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: ефективність, державне регулювання, конкурентоспроможність : зб. наук. ст. пр. Ч.2 / відп. ред. А.А. Мазаракі. – К. : Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2010. – 485 с.

Депоновані наукові праці

Обзор аналитических методов расчета и оптимизации мульти-ресурсных систем обслуживания / А.З. Мешков, С.Н. Константинов. – К., 2010. – 210 с. – Рус. – Деп. в ГНТБ Украины 11.11.2010, № 2210.

Складові частини книги

Фатхутдинов Р.А Стратегический менеджмент / Р.А. Фатхутдинов. – М. : ЗАО «Бизнес-школа, «Интел-синтез», 2010. – С. 65–113.

Журнальні статті

Калюжна Н. Г. Міждержавні торговельні конфлікти як уособлення політики непротекціонізму. Проблеми системного підходу в економіці. Київ. 2019. Вип. 1(69). С. 30-36.

Мазаракі А.А., Дугінець Г.В. Міжнародна торгівля за поширення виробничих мереж. Вісник КНТЕУ. N 6 (128). 2019. С. 5-18.

Інтернет-джерела

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// zakon5.rada.gov.ua/laws/show/959-12](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/959-12).

Критерії оцінювання випускної кваліфікаційної роботи членами ЕК

Таблиця 1

Критерії оцінки випускної кваліфікаційної роботи відповідно до ECTS

Оцінка	Державна оцінка	За шкалою КНТЕУ	За шкалою ECTS
Відмінно	5	90–100	A
Дуже добре (з правом доопрацювання на «відмінно»)	4	83–89	B
Добре	4	75–82	C
Задовільно (з правом доопрацювання на «добре»)	3	63–74	D
Задовільно	3	50–62	E
Незадовільно з правом доопрацювання	2	34–49	FX
Незадовільно. Повторне написання	2	менше 34	F

Таблиця 2

Оцінювання змісту випускної кваліфікаційної роботи

Критерії оцінювання	Бали
Оформлення випускної кваліфікаційної роботи відповідно до вимог стандарту	5
Актуальність теми	10
Обґрунтованість результатів дослідження та рекомендації, наявність елементів наукової новизни	30
Використання інформаційних технологій	10
Рівень реальності розробок та пропозицій	15

Таблиця 3

Презентація випускної кваліфікаційної роботи

Критерії оцінювання	Бали
Невикористані наочні презентаційні матеріали. Студент читав доповідь	2
Не використані наочні презентаційні матеріали. Студент доповідав	4
Використання фолій або PowerPoint-презентації. Студент повністю читав доповідь	6
Використання фолій або PowerPoint-презентації. Студент переважно читав	8
Використання фолій або PowerPoint-презентації. Студент доповідав	10

Таблиця 4

Оцінювання відповіді студента на поставленні запитання ЕК

Критерії оцінювання	Бали
Отримано відповіді менш, ніж на 30 % запитань	1
Отримано відповіді на 60% запитань. Відповіді нечіткі. У відповідях є помилки	5
Отримано відповіді на 75% запитань. Відповіді не цілком обґрунтовані	10
У кількох відповідях є деякі неточності. Відповіді на всі запитання чіткі	15
Помилоч у відповідях немає. Відповіді на всі запитання чіткі та обґрунтовані	20

Методичні рекомендації до підготовки статті за результатами наукового дослідження здобувачами освітнього ступеня «магістр»

Підготовка наукової статті студентами КНТЕУ здійснюється відповідно до наказу КНТЕУ «Про запровадження у навчальний процес підготовки наукових статей студентами, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр» від 02.02.2018 № 376.

1. Наукова стаття повинна містити виклад проміжних або кінцевих результатів наукового дослідження, висвітлювати конкретне окреме питання за темою випускного кваліфікаційного проекту (роботи).

2. Архітектура наукової статті ґрунтується на логічному розкритті наукової проблеми, комплексному розкритті фактів, об'єднанні їх у певну систему.

3. Для написання наукової статті необхідно ознайомитись з існуючими матеріалами за даною темою (монографії, статті), що дасть можливість визначити рівень розробки досліджуваної теми в науці. Достовірність результатів, висвітлених у статті, посилюється системним використанням різноманітних джерел інформації: законодавчої та нормативної бази, статистичних даних, відповідних міністерств, вітчизняної та зарубіжної наукової літератури, Інтернет-ресурсів, фінансової та статистичної звітності підприємства галузі.

4. Наукова стаття, як форма апробації результатів випускного кваліфікаційного проекту (роботи), повинна складатись з таких структурних елементів:

- назва статті, яка стисло відображає головну ідею наукового дослідження;

- прізвище та ініціали автора;

- анотація (українською та англійською мовами) – коротка характеристика змісту статті;

- постановка наукової проблеми, її актуальність, зв'язок з найважливішими завданнями, що постають перед Україною, значення для розвитку певної галузі науки або практичної діяльності;

- аналіз останніх досліджень і публікацій, на які спирається автор; сучасні погляди на проблему; виділення невирішених питань у межах загальної проблеми, яким присвячена стаття;

- формулювання мети статті, яка впливає з постановки наукової проблеми та огляду основних публікацій з теми; постановка завдань;

- виклад результатів досліджень шляхом висвітлення основних положень, особистих ідей, думок, отриманих наукових фактів, виявлених закономірностей, зв'язків, тенденцій, методик отримання та аналізу фактичного матеріалу, особистого внеску автора у досягнення і реалізацію основних висновків тощо;

- загальний висновок, який містить узагальнення досліджень і рекомендації, їх значення для теорії і практики, суспільна, соціально-економічна значущість;

- список використаних джерел – складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т.д. Джерела необхідно розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків згідно з ДСТУ;

- прізвище, ініціали, науковий ступінь та вчене звання керівника випускного кваліфікаційного проекту (роботи), який здійснював наукове редагування статті.

5. Рукопис наукової статті, яка надходить від студента на кафедру, повинен мати висновок наукового керівника щодо відсутності текстових запозичень у рукописі.

6. У випадку виявлення академічного плагіату у науковій статті здобувача ступеня вищої освіти «магістр» робота направляється на доопрацювання з повторною перевіркою на плагіат.

7. Підготовлена відповідно до встановлених вимог наукова стаття, підписана автором та науковим керівником, передається відповідальному за випуск, яким є гарант освітньої програми. Наукова стаття, яка подається відповідальному за випуск, публікується в авторській редакції. За зміст поданої статті відповідальність несе автор.

8. Рукопис збірника, підписаний відповідальним за випуск, разом із супровідними документами та електронним варіантом подається до Центру підготовки навчально-методичних видань. Термін подання до Центру підготовки навчально-методичних видань та тираж збірника зазначено в плані видання збірок статей студентів, які здобувають освітній ступінь магістра. План видання збірок статей студентів щорічно затверджується вченою радою КНТЕУ на навчальний рік.

9. Наукова стаття повинна бути оформлена відповідно до таких вимог:

2 см

Times New Roman 14 ж

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО КОНТРОЛЮ ТА ЙОГО МІСЦЕ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Times New Roman, 12, ж

Times New Roman, 12,

ДРЕЙЧЕНКО Т., 2 курс (СВО «магістр») ФМТІ КНТЕУ,

спеціальність «Міжнародні економічні відносини», спеціалізація «Міжнародний бізнес»

В статті проаналізовано особливості формування та написання стратегічного контролю на підприємстві. Обґрунтовано доцільність використання стратегічного контролю у системі управління підприємством.

В статье проанализированы особенности формирования и выполнения стратегического контроля на предприятии. Обоснована целесообразность использования стратегического контроля в системе управления предприятием.

In the article the features of forming and performance of strategic control at the enterprise are analysed. The expedience of use of strategic control in a control system of the enterprise is proved.

Times New Roman, 12

Актуальність обраної теми полягає в тому, що в ринкових умовах господарювання зростає значення стратегічного контролю. Контроль стає необхідним, по-перше, для усунення невизначеності інформації про ситуацію, що склалась на підприємстві; по-друге, для попередження можливості виникнення пов'язаних з цією невизначеністю кризових ситуацій; і, по-третє, для забезпечення та постійного підтримання умов успішної діяльності підприємства.

Метою статті є обґрунтування особливостей стратегічного контролю та його місце у системі управління підприємством.

Об'єктом дослідження є процес формування та управління стратегічним контролем на підприємстві.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні аспекти стратегічного та управлінського контролю підприємством.

Різні аспекти проблеми розвитку стратегічного контролю у системі менеджменту підприємств висвітлені в працях таких вітчизняних і зарубіжних учених як: И. Ансоффа, О. Виховський, У. Кинг, А. Люкшинов, В. Немцов, та ін. [1, 2, 6, 8, 12]. Вивчення праць вказаних науковців дозволяє ґрунтовно підійти до дослідження сутності поставленого наукового завдання, а також виявити питання, що залишаються невирішеними [6, 8].

В умовах становлення ринкових відносин будь-яке підприємство стає економічно і юридично самостійним. Таке положення підприємства як суб'єкта ринкових відносин визначає об'єктивний процес зростання ролі і значення функцій керування: вони наповнюються новим змістом. У цьому зв'язку особливо актуальним є рішення питань вивчення сутності стратегічного контролю і визначення його місця в системі керування підприємством.

2 см

2 см

2 см

Рис. 1. Схема стратегічного управління розвитком підприємства [авторська розробка]

Times New Roman, 11,

Times New Roman, 12,

Times New Roman, 12, к

Таблиця 1

Класифікація діючих на підприємствах систем контролю

Ознаки класифікації	Види систем контролю, що застосовуються		
Цілі та задачі системи контролю	Поточний контроль за діяльністю виробничих управлінських підсистем	Поточний контроль	Стратегічний контроль
Час здійснення контролю	Попередній контроль	Поточний контроль	Заключний контроль
Об'єкт контролю	Терміни написання наказів, розпоряджень, окремих завдань, документів тощо	Якість роботи (окремих виконавців, груп, підрозділів тощо)	Додержання встановлених параметрів (нормативів, стандартів) – технічних, економічних, організаційних тощо системи, що формується
Глибина керуючого впливу	Система спостереження і отримання інформації за ходом виконуваних робіт (моніторинг)	Оперативне втручання в процеси виробництва та управління	Додержання встановлених параметрів (нормативів, стандартів) – технічних, економічних, організаційних тощо системи, що формується
Обладнання, що використовується для контрольних операцій	Журнали, картотеки, табло, графіки, персональні книжки виконавців тощо (ручні системи)	Автоматизований контроль написання (ЕОМ, датчики, прилади тощо)	Комбіновані системи контролю (машино-ручні)

Times New Roman, 12, ж

Times New Roman, 10–11

Список використаних джерел

Список використаних джерел оформлюють відповідно до ДСТУ 3582:2013.

Робота виконана під науковим керівництвом (вказати науковий ступінь, вчене звання, ПІБ)